Europski parlament
2024-2029

Odbor za vanjske poslove

2025/2017(INI)

4.3.2025

NACRT IZVJEŠĆA

o izvješćima Komisije o Albaniji za 2023. i 2024.
(2025/2017(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestitelj: Andreas Schieder

PR_INI

SADRŽAJ

Stranica

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA 3

OBRAZLOŽENJE 8

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE 9

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o izvješćima Komisije o Albaniji za 2023. i 2024.
(2025/2017(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Albanije, s druge strane[1],

– uzimajući u obzir da je Albanija 24. travnja 2009. podnijela zahtjev za članstvo u EU-u,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. rujna 2021. o uspostavi Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III)[2],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1449 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan[3],

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. veljače 2020. naslovljenu „Unapređenje pristupnog procesa – Vjerodostojna perspektiva EU-u za zapadni Balkan” (COM(2020)0057),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. studenoga 2023. naslovljenu „Politika proširenja EU-a za 2023.” (COM(2023)0690) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Albaniji za 2023.” (SWD(2023)0690),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. studenoga 2023. naslovljenu „Novi plan rasta za zapadni Balkan” (COM(2023)0691),

– uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 20. ožujka 2024. o reformama i preispitivanjima politika prije proširenja (COM(2024)0146),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. srpnja 2024. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2024.” (COM(2024)0800) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o vladavini prava za 2024. – Poglavlje o stanju vladavine prava u Albaniji” (SWD(2024)0828),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 30. listopada 2024. naslovljenu „Politika proširenja EU-a za 2024.” (COM(2024)0690) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Albaniji za 2024.” (SWD(2024)0690),

– uzimajući u obzir program reformi Albanije podnesen u okviru Instrumenta EU-a za reforme i rast, kako ga je Komisija odobrila 23. listopada 2024.,

– uzimajući u obzir konačno izvješće Ureda za demokratske institucije i ljudska prava

[1] SL L 107, 28.4.2009., str. 166., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
[2] SL L 330, 20.9.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] SL L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

(ODIHR) Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) od 29. rujna 2023. o lokalnim izborima u Albaniji održanima 14. svibnja 2023.,

– uzimajući u obzir zajedničko mišljenje Venecijanske komisije i OESS-a/ODIHR-a od 11. prosinca 2020. o izmjenama albanskog Ustava od 30. srpnja 2020. i izmjenama izbornog zakona Albanije od 5. listopada 2020.,

– uzimajući u obzir izjave sa sastanaka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana održanih u Bruxellesu 13. prosinca 2023. i 18. prosinca 2024.,

– uzimajući u obzir Berlinski proces pokrenut 28. kolovoza 2014.,

– uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Albaniji,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A10-0000/2025),

A. budući da je proširenje najučinkovitiji instrument vanjske politike EU-a te geostrateško ulaganje u dugoročni mir, demokraciju, stabilnost i sigurnost na cijelom kontinentu;

B. budući da je proširenje proces koji se temelji na zaslugama u pogledu demokracije, vladavine prava i temeljnih prava;

C. budući da je Albanija od 2014. zemlja kandidatkinja za članstvo u Uniji, da je u srpnju 2022. započela pregovore o pristupanju te u studenome 2023. uspješno završila postupak analitičkog pregleda;

D. budući da je Albanija 15. listopada 2024. započela pregovore o 1. skupini poglavlja o temeljnim pravima te 17. prosinca 2024. o 6. skupini poglavlja o vanjskim odnosima;

E. budući da je Albanija pouzdan vanjskopolitički partner i u potpunosti je usklađena sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a;

1. pozdravlja nepokolebljivu predanost Albanije integraciji u Europsku uniju, koja odražava konsenzus među političkim strankama i golemu potporu među građanima, te pohvaljuje njezinu dosljednu potpunu usklađenost sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a i promicanje međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima;

2. pozdravlja ambiciju Albanije da zaključi pregovore o pristupanju do kraja 2027. i brz napredak postignut posljednjih godina, posebno otvaranje dviju skupina pregovaračkih poglavlja 2024.;

3. napominje da tempo pristupanja EU-u ovisi o napretku zemlje kandidatkinje u usklađivanju s pravnom stečevinom EU-a, njezinim rezultatima u provedbi te pravne stečevine i pravilnom funkcioniranju svih institucija u zemlji te da se temelji na vladavini prava, dobrom upravljanju i temeljnim pravima; potiče Albaniju da ubrza reforme za jačanje vladavine prava, borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala te osiguranje zaštite temeljnih prava, uključujući slobodu izražavanja;

4. pozdravlja novi Instrument EU-a za reforme i rast za zapadni Balkan, kojim će se Albaniji osigurati 922 milijuna EUR bespovratnih sredstava i zajmova kada ispuni uvjete utvrđene u njezinu ambicioznom programu reformi;

5. prima na znanje da je Albanija donijela Nacionalni plan za europsku integraciju za razdoblje 2024. – 2026.; poziva da se ulažu veći napori u povećanje transparentnosti i uključivanje u javnu komunikaciju o integraciji u Europsku uniju;

Demokratske institucije, mediji i civilno društvo

6. ustraje u važnosti konstruktivne političke rasprave i urednog parlamentarnog postupanja kao ključnih aspekata demokratskog upravljanja; ponovno potvrđuje da su albanske političke snage zajednički odgovorne za jačanje konstruktivnog i uključivog političkog dijaloga i prevladavanje trenutačne političke polarizacije u zemlji; naglašava da je potreban učinkovitiji parlamentarni nadzor, bolje funkcioniranje institucija i smisleno sudjelovanje civilnog društva;

7. prima na znanje izmjene izbornog zakona Albanije iz srpnja 2024., kojima se albanskoj dijaspori omogućuje glasovanje izvan zemlje i uvode djelomično otvorene liste kandidata; inzistira na tome da je potrebno razmotriti i provesti preostale preporuke OESS-a/ODIHR-a i Venecijanske komisije;

8. sa zabrinutošću napominje da na neovisnost i pluralizam medija i dalje utječu visoka tržišna koncentracija, preklapanje poslovnih i političkih interesa, nedostatak transparentnosti financiranja i vlasništva, zastrašivanje i nesigurni radni uvjeti za novinare;

9. podsjeća da bi svaka revizija zakona o medijima trebala biti u skladu s preporukama Venecijanske komisije i da bi se trebala provoditi na transparentan i uključiv način; napominje da nije ostvaren napredak u usklađivanju zakonodavnog okvira s pravnom stečevinom EU-a i standardima EU-a, uključujući Europski akt o slobodi medija[4]; podsjeća da je u cilju borbe protiv govora mržnje, dezinformacija i lažnih vijesti potrebno ojačati istraživačko novinarstvo, provjeru činjenica i medijsku pismenost;

10. podsjeća da nacionalna i lokalna tijela imaju odgovornost poboljšati transparentnost, odgovornost i uključivost provođenjem smislenih i redovitih javnih savjetovanja s dionicima; sa zabrinutošću napominje da je provedba pravnog okvira za javna savjetovanja u albanskom parlamentu i dalje uglavnom formalna;

Temeljna prava

11. napominje da pravni okvir Albanije za rodno uvjetovano nasilje još nije u potpunosti usklađen s Istanbulskom konvencijom; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog toga što je nasilje nad ženama i dalje goruće pitanje, pri čemu je broj femicida i dalje visok; poziva na jačanje službi za potporu žrtvama, posebno zdravstvene skrbi, financiranja skloništa,

[4] Uredba (EU) 2024/1083 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija) (SL L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

besplatne pravne pomoći te reintegracije i rehabilitacije žrtava;

12. izražava zabrinutost zbog trajnih nedostataka, kao što su neusklađenost ili djelomična usklađenost s pravnom stečevinom EU-a, u pogledu osoba s invaliditetom i rodne ravnopravnosti;

13. pozdravlja donošenje zakona o zaštiti osobnih podataka, čiji je cilj potpuno usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, ali izražava ozbiljnu zabrinutost zbog postupanja s osobnim podacima i nedostataka u informatičkim sustavima; poziva albanske vlasti da ojačaju zaštitne mjere protiv povreda podataka;

Vladavina prava

14. pozdravlja napredak koji je Albanija postigla u provedbi reformi pravosuđa, među ostalim u pogledu postupka provjere, dovršenog na prvostupanjskoj razini; međutim, izražava zabrinutost zbog kontinuiranog političkog uplitanja i pritiska na pravosudni sustav;

15. naglašava ključan rad albanske Posebne strukture za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala (SPAK) u postizanju rezultata u istragama, kaznenom progonu i osuđujućim presudama u slučajevima korupcije na visokoj razini; upozorava da se rad neovisnih institucija kao što je SPAK ne bi smio ugrožavati;

16. prima na znanje izazove u pogledu kvalitete i učinkovitosti pravosudnog sustava, uključujući velik broj slobodnih radnih mjesta u pravosuđu, nedovoljno sudsko osoblje, kvalitetu početnog i trajnog pravosudnog osposobljavanja, dosljednost sudske prakse i nedostatak modernog integriranog sustava vođenja predmeta; napominje da proračunska sredstva nisu dovoljna, posebno za sudove;

17. pozdravlja donošenje nacionalnog zakonodavstva radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a o sprečavanju pranja novca; napominje da je potrebno uspostaviti snažan ured za oduzimanje imovinske koristi te poboljšati provjeru, istragu, kazneni progon i osudu slučajeva korupcije na visokoj razini, među ostalim zapljenom i konačnim oduzimanjem imovine stečene kaznenim djelima;

18. poziva Albaniju da nastavi usklađivati svoj pravni okvir s pravnom stečevinom EU-a o borbi protiv organiziranog kriminala; prima na znanje imenovanje dodatnih tužitelja u Ured posebnog tužitelja te osnivanje odjela za financijske istrage; pohvaljuje sudjelovanje Albanije u zajedničkim akcijama i suradnju u okviru Europske multidisciplinarne platforme za borbu protiv kaznenih djela (EMPACT) te s INTERPOL-om u borbi protiv organiziranog kriminala;

Socioekonomske reforme

19. pozdravlja angažman Albanije u provedbi EU-ovog Plana rasta za zapadni Balkan, koji obuhvaća integraciju u jedinstveno tržište EU-a, regionalnu gospodarsku integraciju, temeljne reforme i povećanu financijsku potporu;

20. potiče albanske vlasti da smanje rizik od siromaštva i socijalne isključenosti poboljšanjem pristupa socijalnim i zdravstvenim uslugama, posebno za stanovništvo u

nepovoljnom položaju; poziva na provedbu albanske Nacionalne strategije socijalne zaštite za razdoblje 2024. – 2030. i Nacionalne strategije za zapošljavanje i vještine za razdoblje 2023. – 2030.;

21. pozdravlja činjenicu da se Albanija u studenome 2024. pridružila jedinstvenom području plaćanja u eurima, čime se smanjuju troškovi za građane i poduzeća te će se doprinijeti daljnjoj integraciji Albanije u jedinstveno tržište;

Okoliš, energija i promet, održivi turizam

22. naglašava da su potrebni dodatni napori kako bi se Albanija uskladila s pravnom stečevinom EU-a u području okoliša; poziva na njezino usklađivanje s europskom Direktivom o procjeni utjecaja na okoliš[5] i Direktivom o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš[6];

23. podsjeća da su potrebni znatni napori kako bi Albanija postigla ciljeve koji se odnose na zaštitu klime, energetsku učinkovitost, diversifikaciju i ozelenjivanje opskrbe energijom i prometa, kvalitetu zraka i vode te gospodarenje otpadom;

24. čvrsto vjeruje da zaštita okoliša i razvoj održivog turizma moraju ići ruku pod ruku; pozdravlja uspostavu Nacionalnog parka rijeke Vjosa i poziva da se dodijele dostatna sredstva za njegovu zaštitu;

Regionalna suradnja i vanjska politika

25. pozdravlja partnerstvo u području sigurnosti i obrane između EU-a i Albanije, usvojeno 19. studenoga 2024., kojim se uspostavlja platforma za pojačani dijalog i suradnju u pitanjima sigurnosti i obrane, što predstavlja važan korak naprijed;

26. pozdravlja stalne napore albanske vlade u promicanju dobrosusjedskih odnosa;

°

° °

27. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi predsjedniku Europskog vijeća, Vijeću, Komisiji, potpredsjednici Komisije / visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica te predsjedniku, vladi i parlamentu Republike Albanije.

[5] Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).
[6] Direktiva 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinka određenih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.7.2001., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

OBRAZLOŽENJE

Ovo je prvo izvješće u ovom parlamentarnom sazivu o napretku Albanije kao zemlje kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji. Budući da je 2024. bila izborna godina u Uniji, ova rezolucija obuhvaća odgovor Parlamenta na Komisijina izvješća o proširenju za 2023. i 2024.

U izvješću se ocjenjuje trenutačno stanje i najnoviji razvoj događaja u pogledu napretka Albanije u pristupanju Uniji.

Nakon uspješnog postupka analitičkog pregleda Albanija je u listopadu 2024. započela pregovore o skupini poglavlja o temeljnim pitanjima, a u prosincu 2024. o skupini poglavlja o vanjskim odnosima.

U ovom se izvješću ocjenjuje napredak Albanije u pogledu njezinih demokratskih institucija, slobode medija, uključenosti civilnog društva, temeljnih prava, vladavine prava, socioekonomskih reformi, okoliša, regionalne suradnje i vanjske politike.

Unatoč određenom napretku Albanija se i dalje suočava s nizom izazova, kao što su prevladavanje unutarnje političke polarizacije, jačanje vladavine prava i konsolidacija reformi za borbu protiv korupcije.

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj izjavljuje da je tijekom pripreme nacrta izvješća primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood (DG ENEST), European Commission
European External Action Service
Delegation of the European Union to Albania

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

Ako su fizičke osobe na popisu navedene imenom, funkcijom ili imenom i funkcijom, izvjestitelj izjavljuje da je tim fizičkim osobama dostavio Obavijest Europskog parlamenta o zaštiti podataka br. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), u kojoj se navode uvjeti za obradu njihovih osobnih podataka i prava povezana s tom obradom.